

novoměstský kurýr

7/2014

ČLÁNKY - INFORMACE - AKTUALITY - NÁZORY- FOTOGRAFIE

Malebné zákoutí uprostřed Nahořan. Foto: J.B.

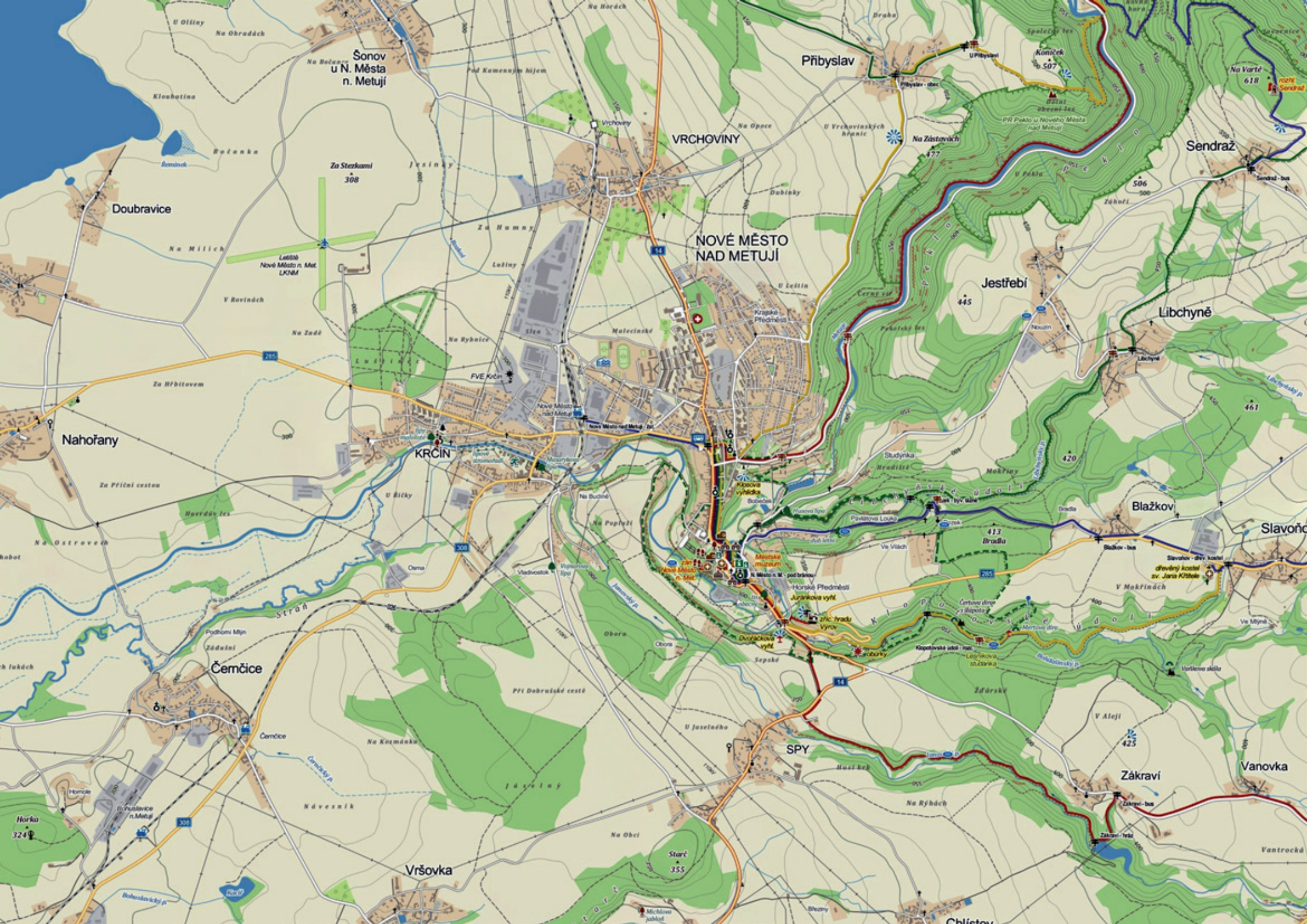
www.novomestskykuryr.info

OBSAH:

MAPA REGIONU
NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ - ORP
NAHOŘANY - HISTORIE OBCE
SOUČASNOST OBCE

NĚKOLIK MÝCH POSTŘEHŮ
BYL JÁRA CIMRMAN V NOVÉM MĚSTĚ NAD METUJÍ?
STARÉ NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ
POHLEDY Z MĚSTA

JIŘÍ MARBACH VYSTAVUJE NA ZÁZVORCE
VTIPY NA ZÁVĚR
ZASMĚJME SE S PANEM URBANEM)
FOTO NA ZADNÍM LISTU

NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ

obec s rozšířenou působností

Na mapce vpravo je přehled obcí, které spadají do působnosti Nového Města nad Metují ve smyslu ORP (obec s rozšířenou působností). Na řadě je další obec.

Tentokrát je to obec Nahořany.

Nejdříve se podívejme, co o sobě napsala obec Nahořany, Lhota - Doubravice a Městec do knihy „Nové Město nad Metují a jeho kraj“ v roce 1939:

NAHOŘANY

(Z místní kroniky.)

Na okresní silnici, vedoucí z Nového Města n. Met. do Jaroměř, ve vzdálenosti asi 5 km od Nového Města nalézají se Nahořany. Je to čistě zemědělská obec o 558 ha katastru se 400 obyvateli a 86 obytnými domy, ves mnoha starých selských rodů, hospodářsky pokročilá a vzorně upravená. Průměrný kat. výnos činí 45,- K z 1 ha, daňová základna 11.204,- K.

Hned při vchodu do obce od Nového Města upoutá každého návštěvníka zvláštnost málokde viděná, mohutná, z pískovcových kvádrů vybudovaná brána, nahoře opatřená dvěma lvy, s postranním vchodem, nad nímž zazděn je velký pískovcový kámen s kulatým otvorem a pamětihodným starým nápisem. Brána tato postavena byla v druhé polovině minulého století na místě starobylé klenuté brány, jež stála zde od nepaměti a uzavírala spolu s kamennými ploty kolem celé obce vchod do Nahořan.

Uprostřed obce stojí dvoutřídní škola, v poslední době vzhledně opravená, postavená r. 1877 pro Nahořany a přiskolené obce Dolsko a Lhotu-Doubravici. Je to třetí školní budova v Nahořanech, které měly první školu od r. 1798, jejíž obraz i školy druhé je pro památku zachován.

Vedle školy při silnici stojí kamenný kříž s příkladným nápisem, postavený r. 1923 na místě starého dřevěného kříže, a na druhé straně přes ovocné sady nalézají se pěkně upravený kostelík s věží a hodinami, postavený roku 1862, opravený pak r. 1908.

Na rozcestí při východním vchodu do obce je upraven pěkný parčík, pojmenovaný „Tyršův sad“, v němž v roce 1923

Zdroj obr.: stránky nmnm

postaven byl značným nákladem památník padlým a r. 1933 zasazena Švehlova lípa.

Blíže parku, na druhé straně silnice, postaven jest vkusný „Švehlův dům“, v němž je úřadovna obecního úřadu, místní kapelečky, obecní zasedací síň s obrazy představených a starostů obce od roku 1850 a vzácné sbírky starožitností, zvané „Rýdlovo museum“ po jejich sběrateli, vlastenci sedlákově Jos. Rýdlovi ze starobylého rodu, od roku 1634 na č. 18 usedlého.

Lásku ke sběratelské činnosti a oblibu ve starých památkách vzbudil v 18letém Rýdlovi vlastenecký kněz-buditel, farář bohuslavický a děkan novoměstský Jan Karel Rojek, který byl obzvláštním příznivcem Nahořan a jehož obraz umístěn jest na čestném místě v místnosti musejní. Rojkovy dopisy Rýdlovi, mající dnes historicko-památnou cenu, uschovány jsou pečlivě mezi vzácnými památkami. Velmi účinně vypomáhal Rýdlovi v jeho sběratelské činnosti J. K. Hraše.

Za svého dlouhého života - zemřel v 80 letech 1923 - nashromáždil Rydlo neúnavnou píli a nešetře obětí, velikou a vzácnou sbírku starožitností všeho druhu. Na tisíce starých mincí, z nichž většinu sám vykopával a našel, jsou tam vzácnosti z dob císaře římského Klaudia, nalezené na stezce kladsko-polské, popelnice z pohanských pohřebišť a ozdoby z hrobů předkřesťanských, starodávné náčiní a nádobí selské, mlaty, sudlice, palcáty, meče a štíty z doby husitské a jiné zbraně, památky z války třicetileté, bible, kancionály a knihy konfiskací označené, některé i opálené, vzácné rodové zápisy kroniky a historické pergameny, sbírky přírodovědecké, staré kroje selské, památky na

robotu a ponížení selského lidu, vykopávky ze zřícenin a hradu v širém okolí, keramika, obrazy na skle a mnohé a mnohé jiné věci nesmírně historicky památné a cenné.

Rydlo - „Národ“ nebo „Táborita“, jak v důsledku této své vlastenecké činnosti byl nazýván, znám byl široko a daleko.

Archeologické autority a musejní činitelé udržovali s ním nejen písemné styky, ale jeho statek č. 18 hostil také zhusta velmi vzácné návštěvy.

S učitelem svým, děkanem Rojkem, i když tento přesídlil, udržoval stále písemné spojení.

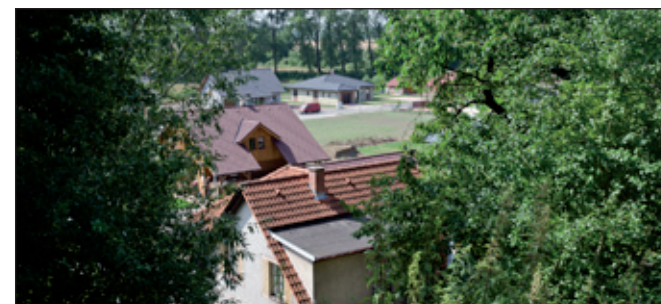
Po smrti Rydly „Tábority“ přešlo jeho museum do vlastnictví rodiny Vojnarovy, která pak, aby tyto cenné a vzácné sbírky staly se veřejně přístupné, smlouvou s obcí umístila je ve zvláštní, k tomu cíli projektované místnosti ve Švehlově domě.

Je to jedinečné, vzorně upravené venkovské museum, velmi zhusta navštěvované milovníky české historie a selských rodových památek.

Za Švehlovým domem postaven byl roku 1938 podle zákona o staveb, ruchu velký nájemní dům pro 8 dělnických rodin se vším hospodářským příslušenstvím.

Telefon na lince Nové Město nad Metují umístěn je v hostinci poblíž Švehlova domu. Kolem silnice, jež u pomníku padlým rozděluje se elipsovitě dvěma směry, postaveny jsou zemědělské usedlosti, typicky to zděné masivní stavby vesměs s klenutými vraty do dvorů a s pěkně upravenými zahrádkami před okny, což dodává obci zvlášť úpravného vzhledu. Za zmínku stojí mohutná vysoká budova statku č. 37, kdysi to svobodnické sídlo vladky Jana Šmádly, obzvláštního to oblíbenice pánů Jana Rudolfa a Adama Trčky z Lípy. Ferdinand III. povýšil Šmádlu do stavu vladického r. 1637. Statek sám s rozsáhlými podzemními chodbami a sklepy i osoba Šmádlova jsou dodnes předmětem mnoha pověstí.

V posledních letech prožila obec Nahořany pronikavé změny. Dříve 12 panských rybníků obec vykoupila a postupně upravovala, až r. 1934 provedena úprava důkladná, vybudovány čtyři zděné nádrže, spolu s kanalisací a odvodněním návsí, nákladem 330 tisíc K. Jsou totiž Nahořany položeny na přechýlených pramenech vodních, které napájí nejen výše uvedené nádrže, ale i četné studánky se zdravou pitnou vodou a t. zv. haltýře pro úschovu mléka, jež roztroušeny jsou po celé obci. Plochy po zavezených rybnících jsou vysázeny dobrými druhy ovocného stromů, celá obec v době květu poskytuje překrásný pohled; i okolí obce je pečlivě osázeno ovocným stromovím a některé aleje nesou památné pojmenování, jako Svatováclavská a Švehlova. Roku 1938 doplněna byla úprava obce výdlazbou okresní silnice a úpravou chodníků a plotů za příspěvku

obce přes 80.000 K. Letošního roku provádí se úprava tvrdé vozovky dále k Novému Městu.

Ves Nahořany patřila od pradávna k hradu krčínskému a s ním přešla k panství novoměstskému. Osídlena byla od ne-paměti a podle J. K. Hraše vedla tudy zemská stezka kladsko-polská, o čemž svědčí stará kovárna poblíže s hostincem, jak na těchto starých stezkách v jistých vzdálenostech byly postaveny. Ve sklepení kovárny vytesán je letopočet 1360. Nálezy mincí a památek přímo v obci potvrzují prastarý původ Nahořan. Podle soupisu z roku 1651 bylo tehdy v Nahořanech 27 mužů, 28 žen a 37 dětí; z toho 8 sedláků, 5 zahradníků a chalupníků, 6 čeledí a 1 řemeslník, všech obyvatelů 92. Rychtářem byl Jan Hauser, všichni obyvatelé byli nekatolíci a naděje na obrácení žádná. Pro útisk náboženský v 17. století opuštěno bylo více než 10 gruntů nejen sedláky, ale i jejich ženami a dětmi. Válka třicetiletá měla pro obec těžké následky, požáry a kontribuce. Největší požár byl pak v roce 1794, kdy padl mu za obět i původní šmádlovský dvorec. Roku 1696 čítaly Nahořany 15 statků, 1 zahradu, 1 kovárnu, 5 chalup a 1 svobodnický dvorec. V roce 1850 bylo zde 60 čísel a právě tolik obyvatelů jako v roce letošním, totiž 407.

V roce 1910 bylo v Nahořanech 462 obyvatelů - je tedy dnešní úbytek víc než vážný.

Obyvatelé obce, pokud paměť sahá, vyznamenávali se družným, pospolitým životem, nečinili rozdílů stavovských a byli přístupni, ano možno říci stáli v popředí rozumnému pokroku ve všech směrech. Hasičský sbor založen byl zde

z nejprvnějších v celém okrese r. 1876, vedle toho jest zde Sokol a místní hospodářské záležitosti vede Hosp. čtenářská beseda od r. 1894, věci peněžní obstarává místní kampelička. Meliorace nahořanských hlubokých červinek provedena byla družstevně první v okrese před 40 lety, veliké družstvo úpravy Metuje v délce 16 km mělo zde již v době předválečné své vedení v celé době stavby a provádění rozsáhlých lučních meliorací. Nahořany dávaly celému okresu vedoucí funkcionáře všech hospodářských organizací a i politicky stály v čele nejen okresu, ale celému kraji. Nahořany byly za všech dob účastny i ve správě okresu novoměstského, odtud byli okresní starostové i starostové okres, hospodářské záložny, delegáti a členové výboru Zemědělské rady a v posledních 10 letech povolán byl rolník nahořanský i do bývalého československého parlamentu.

Dnešní nahořanští rolníci plní věrně odkaz svých předků, jejichž památky si neobyčejně váží. Zaznamenati sluší, že při všech těchto dnešních úpravách a nákladných investicích, dík obezřetnému vedení a vzácnému porozumění občanstva, obec není finančně nijak zadlužena a občané nejsou neúnosně zatíženi, aby snad k dalším zvelebovacím akcím nemohlo být zase v blízké době přikročeno; jedná se hlavně o úpravu koupaliště a výsadbu okrasných křovin po obci.

Správu obce od roku 1918 vedli dva starostové rolníci, Josef Vojnar a dosavadní Jan Slánský, kteří spolu s dlouhá léta fungujícím náměstkem, byv. poslancem Václavem Pozdílkem, nacházeli pro své zvelebovací, často odvážné náměty plného pochopení a podpory u obecních zastupitelstev i všeho občanstva. Jedině touto vzájemnou spoluprací a porozuměním staly se Nahořany tím, čím jsou dnes: místem návštěv jednotlivců i spolkových a školních exkursí, které si odnášejí z této malé, ale svorné a vzorné obce mnohé poučení.

Václav Pozdílek.

LHOTA - DOUBRAVICE

Dvě osady, Lhota a Doubravice, tvoří obec Lhotu-Doubřavici, čítající 260 obyvatel v 60 popisných číslech. Leží při nové okresní silnici z Nahořan do Klen. V části průtahu této silnice nacházela se v dávných dobách zemská stezka „Hradečanka“ od Hradce Králové přes Rohenice, Lhotu, Provodov na Náchod. Stáří Lhoty lze odhadnouti na 700 let podle tvaru návsi

a podle jména, odvozeného od slova „lhůta“. Patřila k panství novoměstskému.

Osada Doubravice jest starší a jméno její jest odvozeno od doubravy v těch místech se nacházející. Podle pověsti stával tam dvůr a Hraše uvádí mezi zámožnou náhodskou šlechtou i pány z Doubravice. Až do r. 1420 patřila augustiniánskému klášteru v Jaroměři. V husitských dobách byli majiteli Doubravice Tamchynové z Doubravice, zvaní též Slánští podle statku Slaný v Kladsku.

Pod obcí Lhotou-Doubřavicí nalézají se rozlehlá luka, zv. „Rozkoš“. V těchto místech byl až do r. 1834 rozlehlý rybník téhož jména se zajímavou pověstí o původu. V dnešní době jsou tato luka známa tím, že jest tam projektována retenční ná-

drž na vodu z řek Úpy a Metuje. Obyvatelstvo okolních obcí se však důrazně proti tomu brání, jelikož by bylo ve své existenci značně poškozeno.

Obec Lhota byla 10. dubna r. 1858 postižena krutým požárem, který zničil, s výjimkou 6 pop. čísel, celou ves. Kruhovitá návěs i pruh pozemku za obcí ke hřbitovu byla v r. 1920 a v dalších letech vysázena ovocným stromovím, které nese nyní obci značný příjem.

V r. 1931 byly zřízeny v obci dvě hospodářské nádrže na vodu a provedena po obci kanalisace. V témže roce zakoupena pro hasičský sbor moderní motorová stříkačka. Od roku 1929 působí v obci kampelička, mající nyní ca. 700.000 K vkladů a 160.000 K zápůjček. Hřbitov na kopci „Lysáku“ byl zřízen v r. 1923. Jest zajímavý jak tím, jest pietně a vkusně upraven. Proti němu byl v r. 1935 postaven z odkazu zdejšího rodáka, novoměstského mlynáře Jana Voborníka, nákladem ca. 130.000 K kostelík sv. Jana Křtitele.

Obec Lhota-Doubravice jest ryze zemědělská s úrodnými, kol obce se nalézajícími pozemky. Menší část obyvatelstva dochází za prací do okolních měst. Ze zemědělských plodin se pěstuje hlavně cukrovka, pšenice, žito a ječmen, z části i zelenina. Značná péče se věnuje chovu hospodářského zvířectva.

Josef Křeček

MĚSTEC

Obec leží na západní hranici okresu novoměstského, na silnici Nové Město - Jaroměř, 330 m nad mořem. Nyní má 23 popisná čísla (včetně 5 čísel u Vel. Jesenice, zvaných Čeperka) se 100 obyvateli.

Jméno Městec může být odvozeno od staročeského „mies-to“, s ním jest asi v souvislosti jméno mocných pánů Městec-kých, kteří za časů Žižkových na Opočně seděli a jimž zboží

městské, snad kdysi tvrz, mohlo patřit. Blízký kostel jesenický patřil do našich dnů pod patronaci panství Opočno, ač jiného takového majetku na blízku nebylo.

Původně stával zde asi pouze dvůr - tvrz. Aby majitel nemusil své zaměstnance při dvoře celý rok živiti a o bydlení se jim starati, postavil aneb pomohl postaviti chaty, přidal několik měr podřadnějšího pole a tak si zajistil celoročního robotníka, kterého si ku práci, když ho potřeboval, zavolal. Takový byl pravděpodobný původ těch 16 čísel popisných - obce Městce.

Po zrušení roboty r. 1849 sloučily nové c. k. úřady Městec se sousední Veselící. Společný obecní výbor spravoval po 73 roky, do r. 1922, obě obce, kdy se zase rozloučily.

Na jih pod vsí říká se „Na rybníčkách“. Byly zde rybníky od sebe oddělené dosud stojícími hrázemi a mohl být jeden do druhého vypuštěn. Nejvýše položen byl „Nový“ pod Na-

hořanami, pod ním „Starý“, dál „Závistník“, „Kravek“ a „Bahna“, kterýžto poslední vypouštěl svou vodu do Metuje. Jsou-li z doby Karlovy, nebo Ferdinanda III., nevíme.

Má-li každý člověk v životě svůj černý pátek, měl Městec svůj černý den v sobotu. Bylo to roku 1883, 2. června ve 2 hodiny odpoledne, kdy vypukl po mnoho dní trvajícím vedru v jednom stavení oheň, který v 5-8 minutách zachvátil 12 dřevěných, pod doškovými, na trn vyschlými střechami se krčících chalup i s hospodářskými budovami. Ničivý živel, podpořován příznivým větrem, s takovou zuřivostí a rychlostí vrhl se na vísku, že obyvatelům, pokud nebyli za prací v poli, sotva podařilo se holé životy zachránit. Nevíme-li nic o původu obce, zde byl její konec. Byl konec těm doškovým střechám, z nichž každého jara ptal se konipas přívětivého svého hospodáře:

„Živ-lis, sedláčku, živ-lis.“

Jen tři baráčky zůstaly, v sebe schouleny a vyžděšeny, jako by jeden druhého se ptal, jak je možné, že to boží dopuštění přestály. Sem pak večerem do stodol a kam se dalo přicházeli pohořelí popáleni, umazáni a marným zápasem s mocným živlem utrmáceni, aby, bude-li možná, spánkem si ulevili.

Velká byla bída, která Městec navštívila, ale také velká byla účast na pomoci postiženým. Okolní města i vesnice rychlými a vydatnými sbírkami peněz, šatů, chleba, mouky, obilí, sena, slámy a j. přispěchaly na pomoc, jak o tom vděčně a podrobně místní kronika vypravuje. Do podzimu a zase za přispění dobrých lidí z popela znovu povstal Městec - ta naše česká víska pod horami.

SOUČASNOST OBCE

Informace o obci (2012). Převzato z:

<http://nahorany.blog.cz/> - zpracoval Petr Hlávko ml.

OBEC Nahořany:

Malebná vesnice, jejíž historie se datuje od roku 1415, leží v královéhradeckém kraji a spadá pod okresní město Náchod. Příslušnou obcí s rozšířenou působností je Nové Město nad Metují. Obec leží 8,7 km vzdušnou čarou a 14 km po silnici jihozápadně od Náchoda a 3 km vzdušnou čarou a 3,7 km po silnici západním směrem od Nového Města nad Metují. Obec geograficky a turisticky patří do Kladského pomezí. Počet trvale žijících obyvatel překračuje hod-

notu 500 obyvatel. Zhruba 700 m jižně teče řeka Metuje, a proto se obec dá také nazvat jako Nahořany nad Metují, avšak častěji používané je samotné Nahořany. Obec se nachází v podhůří Orlických hor, vesnice Lhota u Nahořan a Doubravice leží při břehu nádrže Rozkoš. Průměrná nadmořská výška obce činí 291 m. V současnosti se v obci konají různé kulturní a sportovní akce, a také akce pro děti.

Základní informace

Rozloha: 1 416 ha (14,16 km²)

Počet obyvatel: 540 (k 1.1.2012)

Hustota zalidnění: 38 obyvatel/km² (ČR má 133)

Nadmořská výška: 291 m.n.m.

Souřadnice středu vesnice: 50° 21' 9,49" s.š. 16° 5' 2,65" v.d.

První písemná zmínka: 1415

Průměrný věk obyvatelstva: 41 let

Podíl mužů/žen: 50,55% / 49,45%

Počet domů: 200

Průměrné stáří domu: přes 70 let

Části obce: Nahořany, Lhota u Nahořan, Doubravice, Dolsko, Městec

Prostředí

Vesnice leží v severovýchodních Čechách zhruba 11 km od polských hranic. Nachází se v Podorlické pahorkatině a Úpsko-metujské struktuře. Území je především rovinaté (nadm. výška 291 m.n.m.). Je tu díky úrodné půdě a dobrým klimatickým podmínkám intenzivně zastoupena oblast zemědělství. Z celkové plochy 1260 ha připadá 71% orné půdě (cca 895 ha). Vodopisně oblast náleží povodí Labského a dále úmoří Severního moře (Atlantický oceán). V obci jsou 4 rybníky či nádrže (3 v Nahořanech, 1 ve Lhotě). K Nahořanům také patří vodní nádrž Rozkoš, jejíž plochá činí as 1 100 ha. Nejčastěji je využívána ke koupání, rybaření a různým vodním sportům. Klimatické podmínky tu jsou průměrné. Celá oblast má průměrnou roční teplotu kolem 6° C. Podnebí náleží mírnému pásu a to tomu také odpovídá. Deštivé a chladnější jaro, léta teplejší (kolem 25°C) s častými bouřkovými přeháňkami. Chladný, deštivý a mlhavý podzim a zima s nevelkými mrazy a poslední dobou s velmi slabou sněhovou pokrývkou.

Geografická stavba území

Pro oblast novoměstska, tudíž i pro Nahořany, jsou cha-

rakteristické 2 horniny: starohorní fylity a druhohorní slínovce. Fylity patří k velmi starým horninám, jak již bylo napsáno, jedná se o starohorní fylity, takže jejich utváření probíhalo na konci starohor a počátku prvohor, jedná se o dobu asi před 600 mil. lety. Významnější, konkrétně hospodářsky, jsou druhohorní křídové slínovce. Vznikali v období před 60. - 80. mil. lety. U Nahořan kdysi bývaly močály, a z jejich usazenin pocházejí úrodné černohnědé půdy. Kolem Nahořan jsou 2 hlavní typy půd: pararendzina typická a kambizemní (pelosoly).

Příroda

Prostředí Nahořan je čisté a příjemné. Nachází se tu několik lesů jak listnatých, tak jehličnatých, údolí řeky Metuje, rybníky, vodní nádrž Rozkoš a především obdělávané plochy. Jediným význačnějším územím je břeh Rozkoše v Doubravici, který je chráněn kvůli sídlícímu ptactvu. Jinak zde nejsou žádné přírodní památky či rezervace. Avšak v okolí jich je spousta. Nedaleko je přírodní rezervace Peklo (11 km) a Zbytka (11 km) dále les Mnichovec a Halín. V širším okolí se jedná zejména o CHKO Orlické hory, Broumovské stěny či Adršpašsko-teplické skály. V těchto rezervacích žije spousta chráněných druhů hmyzu, ptactva, savců, rostlin a podobně. Vyjmenujme pouze některé.

PR Peklo: kapradina laločnatá, udatna lesní, kakost smrdutý, rejsek horský, mlok skvrnitý, čolek horský, čolek velký, užovka hladká, čáp černý, ledňáček říční, modrásek bahenní apod.

PR Zbytka: kostival český, kosatec sibiřský, bledule jarní, lilie zlatohlávek, skokan zelený, čolek obecný, ještěrka obecná, užovka obojková, káně lesní, sýkorka babka, bráněnka měnlivá apod.

Turistika a sport

Díky příjemnému prostředí a okolí si v Nahořanech můžete dobře užít svůj volný čas. Vede tu několik cyklostezek, kterými se můžete jet na kole podívat například do Ratibořic, Pekla, Slavětína či k přehradě Rozkoš. Zdejší oblast je ale především známá kvůli nádrži Rozkoš, kam ročně přijíždí spousta lidí. Vykoupat se v Rozkoši můžete ve Lhotě a Doubravici, nebo můžete zajet do nedalekých kempů, kde si můžete vypůjčit loďku či šlapadlo. V blízkém okolí je spousta dalších možností na výlet, jen pro zajímavost: zámek a zahrada Nové Město

nad Metují, Peklo, zámek Náchod, zámek Opočno, Ratibořice a Babiččino údolí, pevnost Josefov, Dobrošov apod. V okolí je toho vskutku spoustu na výběr.

Obyvatelstvo a různé statistiky

Počet ekonomicky aktivního obyvatelstva je 47%.

Počet produktivního (15-64 let) obyvatelstva činí 69,2%.

Délka místní komunikace v obci je 6 km.

V roce 2001 tu bylo: 47% věřících, 40% nevěřících a zbytek byl nezjištěn.

V tom samém roce tu bylo: 47,6% vyučených lidí bez maturity, 23,3% lidí pouze se základním vzděláním, 22,8% lidí s úplným středoškolským vzděláním včetně maturity, 3,2% lidí s vyšším odborným a nástavbovým vzděláním, 2,2% lidí s vysokoškolským vzděláním, 0,24% lidí bez vzdělání a 0,73% nebylo zjištěno.

NĚKOLIK MÝCH POSTŘEHŮ

Nahořany a všechny „přifařené“ vesnice jsem si prošel. Opravdu - výjimečná záležitost. Upravenost, viditelně silný rozvoj - viz výstavba moderních čtvrtí v Nahořanech. Rozvoj podnikatelských aktivit.

Podívejte se na internetové stránky Nahořan, ve velkém rozsahu je tam uvedena řada podrobností.

Jindřich Buchal.

BYL JÁRA CIMRMAN V NOVÉM MĚSTĚ NAD METUJÍ?

Na podzim v roce 1904 Jára Cimrman navštívil Kyšperk (dnes Letohrad). Stalo se tak 20. října, tedy přesně na den před 100 lety, kdy vystoupil z vlaku od Ústí nad Orlicí. S největší pravděpodobností do Ústí dorazil od České Třebové, protože pro jeho příjezd od Pardubic jsme nenalezli žádné logické vysvětlení.

Tedy pokud vystoupil z vlaku jedoucího od České Třebové, pak bezpochyby přijížděl z Vídně, kde byl v tuto dobu přihlášen svůj nový vynález. Jednalo se o dynamem ohřívání sedla u kola. Domníval se, že sezení na studeném sedle v zimních měsících nejen dámám, ale i pánům velice škodí. Byl přesvěd-

čen, že před vynalezením kola se některé nemoci sedacího nervu vůbec nevyskytovaly. Vynález mu vídeňáci opět neuznali, protože nebylo komisi jasné, zdali je sedlo teplé od usilovného šlapání, nebo elektrickým ohřevem z dynamu.

V jeho zápisníku, který později zapomněl v hostinci u Vágnérů v Pastvinách, se dočítáme, že po tom co mu ujel vlak v Břeclavi, protože nechtěl nechat nedojedenou klobásu v nádražní restauraci, přemýšlel, kterým směrem se má ve svém bádání vydat. A tak si vzpomněl na slib daný Františku Křížíkovi. Cimrman mu totiž ve slabé chvíli slíbil, že se pokusí o uzavření Zemské brány v Orlických horách. Myslel tím samozřejmě postavení přehrady s hydroelektrárnou. Tento slib dal Křížíkovi po úspěšném nainstalování vlastního vynálezu, kterým bylo možno zaslepit otvory po kohoutcích u fontány na výstavišti Všeobecné zemské jubilejní výstavy v roce 1891. V odborných kruzích se tento vynález dodnes nazývá Cimrmanova uzavírací mufna.

Po vystoupení ze zmíněného vlaku zašel Cimrman do restaurace u Forchů, kde si dal svíčkovou a několik piv. Po obědě se vydal pěšky silnicí k Šedivci a k večeru došel do Pastvin, kde se ubytoval v hostinci u Vágnérů. Zde byl později nalezen ubrus pokreslený plány na stavbu přehrady. Druhý den se vydal na Zemskou bránu, kde shledal místo pro stavbu nevyhovující vzhledem k blízkosti hranic s Pruskem.

Zde zápisky končí. Další podrobnosti o působení mistra Cimrmana máme z kroniky obce Nekoř. Zde se píše, že nějaký Cimrman každé ráno lezl po okolních stráních s ruksakem a kladívkem v ruce. Tehdy nikdo netušil, že přehradu navrhl postavit v Nekoři, a to jen o 16 m výše, než dnes stojí přehradní hráz. Podrobným průzkumem zjistil, že v místech dnešní hráze je výstavba nevhodná, zřejmě pro výskyt pohyblivých písků. Doba mu dala zcela za pravdu. Kdyby hostinský Vágnér nedal vyprat ubrus s nákresem stavby, ale odevzdal jej na příslušná místa, nemuselo dojít k pozdějším problémům.

Jak se nakonec s Křížíkem domluvili, není známo, jisté však je, že podle Pražského večerníku začátkem prosince téhož roku Jára Cimrman připravoval s Emilem Holubem cestu do Kapského Města. Proč nakonec odjel Holub s manželkou, a ne s ním, jak bylo původně plánováno, se také neví. Někteří badatelé se domnívají, že to mohlo být kvůli Zemské bráně, kam se hodlal na jaře příštího roku vrátit.

Přesné datum odjezdu Cimrmana z Kyšperka není známo, ale dá se předpokládat, že to mohlo být začátkem listopadu 1904. Usuzujeme tak na základě unikátního objevu. Ve sklepení pod topírnou byl totiž nalezen linkovaný sešit silně umazaný od aozejovaných a špinavých rukou. Jednalo se pravděpodobně o osobní zápisník jistého Theodora Macháčka, kde si dělal poznámky o údržbě strojů. Pod nánosem špíny bylo možno dešifrovat:

„je teprve začátek listopadu a zima jako“ ...další slovo se nepodařilo rozluštit a dále zápis pokračuje, „do depa přišel jakýsi člověk neurčitého věku, který chodil po topírně a neustále něco kreslil do zápisníku. Nikdo nevěděl, o koho se jedná, ale před odchodem z topírny předal strojnímu topičovi Adolfovi Prkennému náskres lopaty, kterou lze přikládat za roh“.

Nemohl to být nikdo jiný než Jára Cimrman.

Zdroj internet.

Poznámka redakce Novoměstského Kurýra:

Zde je doklad o pobytu Járy Cimrmana ve Východních Čechách. Při jeho širokém záběru a častých změnách jeho původních rozhodnutí, není úplně vyloučeno, že mohl zabloudit na Novoměstsko. Při nedávném slavnostním otevření autobusového nádraží v Náchodě padla informace, že při rekonstrukci náchodského nádraží byla nalezena pískovcová deska s otisky bot. Důkladné bádání zodpovědělo otázku, jaký velíkán mohl tyto stopy zanechat. Byl to Jára Cimrman, který na své výpravě na severní pól procházel Náchodem. Zde na nádraží čekal se svou polární družinou na vlakový spoj do Polska, kterého se nedočkal. Je velmi pravděpodobné, že cesta z Kyšperka do Náchoda, kde měl sraz se svou polární družinou, mohla Cimrmana vést přes Nové Město nad Metují.

V té době, tj. v roce 1904 starostoval v Novém Městě nad Metují pan JUDr. Jan Vostřebal, možná by se něco našlo v rodinných archivech nebo v archivech našeho Městského úřadu.

Pokud by některý z našich čtenářů objevil nějakou zmínku o této skutečnosti, uvítám jakoukoli informaci. Zejména se přesně neví, kdy vlastně vznikla myšlenka na přeložku hlavní silnice do míst kolem železničního nádraží v Novém Městě nad Metují, a vůbec bych se nedivil, kdyby náš český velíkán přispěl i v této věci svou „troškou do mlýna“. A není se co divit, že tato myšlenka láká i některé naše současné velíkány.

J.B.

STARÉ NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ

Vstup na hřbitov
Hřbitov, kostel a kostnice od Sokolovny.
Odhalení pamětní desky Františka Smetany.

Hrob Smetanovy rodiny.
Kohlertova vila v přibyslavské ulici.
Benešova čtvrť u sokolovny.

Husův sbor - novostavba 1933.
Živnostenská škola od kasáren - 1954.
Dokončená výstavba 1957.

Masarykova čtvrť - 1935.
Ulice od Černých k Jonešům - dnešní Johnova.
Ulice od Husova sboru ke Kubečkům - dnešní U Husova sboru.

Výstavba v ulici U Husova sboru.
Výstavba Na Františku
Výstavba Na Františku

Výstavba pod cestou na Přibyslav.
Svatý František
Obrázek svatého Františka

Křížek Na Františku.

Cesta k Leštínám.

Altán nad Františkem.
Cesta k Přibyslavi
Na cestě k Přibyslavi.

POHLEDY Z MĚSTA

Hřbitov Nové Město nad Metují.

Hřbitovní kostel Všem svatých se nachází na jižním okraji města v blízkosti ul. Sokolské.

Goticko-renesanční kostelík Všem svatých byl vystavěn v letech 1580–82 místním stavitelem Andrejem Vlachem z iniciativy zdejších utrakvistů na náklady obce a za přispění několika dobrodinců.

Hřbitov, na kterém se kostel nachází, byl založen jen o pár let dříve (r. 1555), když už hlavní městský hřbitov u kostela sv. Máří Magdalény svou kapacitou nepostačoval. Kostelík byl původně nazýván Proměnění Páně, ale poté co jej v 17. století převzala katolická církev, je uváděn pod patrocinium Všem svatých.

Roku 1570 byla u kostela vystavěna kostnice s věží opatřenou dvěma zvony a kryptou. V letech 1867 – 70 probíhala rekonstrukce jak kostela, tak kostnice, a obě stavby tak dostaly dnešní podobu.

Kostelík je prostá jednolodní stavba s úzkými malými okny a trojosým průčelím. Vnitřek stavby působí stejně uměřeně jako její exteriér. Na jednoduchém oltáři se vyjímá obraz Všem svatých z 19. století. Do stěn byly na počátku 20. století vsazeny kamenné náhrobní desky z přilehlého hřbitova. Malý kůr je osazen menšími varhanami z druhé poloviny 19. století.

Ve 20. letech 20. století byl kostel obcí zapůjčen tehdy vzniklé Československé církvi husitské. Po dokončení výstavby místního Husova sboru, byl uvolněný kostel Všem svatých dán k dispozici zdejší římskokatolické farnosti, která jej dnes opět spravuje.

Zdroj: internet.

Poznámka J.B.:

Mně inspirovaly k návštěvě místního hřbitova předchozí historické fotografie. Musím zdůraznit, že novoměstský hřbitov je příjemné a upravené místo. Je to také místo, kde se můžeme setkat s řadou historicky významných osobností. Já jsem některé hroby vyfotografoval – víceméně namátkou – tak se na to podívejte.

Vstupní brána na novoměstský hřbitov.
Pohled na kostel Všem svatých a kostnici (vpravo).

Na této stránce:
pomník z války 1866,
rodina Böhmova,
osamocená příbuzná Smetanů

Na této stránce:
Jindra Imlauf, akademik Kožešník, rodina Smetanova,...

JIŘÍ MARBACH VYSTAVUJE NA ZÁZVORCE

Novoměstský umělec Jiří Marbach vystavuje v galerii Zázvorka svá díla. Jsou to nejen obrazy ale i plastiky.

Dne 24.7.2014 se uskutečnila vernisáž na zahrádce u věže Zázvorka. Přišlo mnoho obdivovatelů díla tohoto umělce, i řada jeho přátel.

Podívejte se i do Aktualit Novoměstského kurýra a do fotogalerie.

Jindřich Buchal.

VTIPY NA ZÁVĚR

Přijde advokát k vězni, kterého se už dlouhé roky snaží dostat z cely smrti, a povídá mu:

„Tak mám pro vás sice jednu špatnou, ale hlavně jednu dobrou zprávu!“

„Zase jsme to projeli, že jo?“ opáčí rezignovaně vězeň.

„No, to sice ano,“ usmívá se advokát, „ale to je právě ta špatná zpráva. Zato ta dobrá je, že za necelých pět minut konečně nastupuju dovolenou!“

Doktor říká ženské, že má neobvyklou a těžkou nemoc a že jí zbývá jen půl roku života.

Ona se ptá:

„A dá se s tím něco dělat?“

„Vezměte si právníka. Bude to nejdelších šest měsíců ve vašem životě.“

Právník zaparkuje svůj úplně nový Mercedes 600 SEL přímo před kanceláří.

Vtom, jak vystupuje, okolojedoucí kamión odtrhne celé dveře na řidičově straně.

Rozčilený právník křičí:

„Můj nový mercedes! Už nikdy nebude jak předtím! Ty sviňě jedna kamionistická!“

Řidič kamiónu sa jen znechuceně vykloní a říká:

„Vy právníci jste takoví nechutní materialističtí blbci, že to ani není možné! Mercedesu si všimnete, ale že vám chybí polovina levé ruky, to vás netrápí, že?“

„Do p*dele! Kde mám rolexky?“

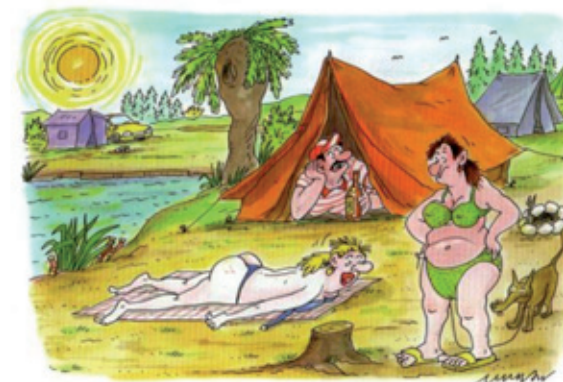
Pepa si stěžuje kamarádovi:

„Můj život je samý problém. Například nevím, kam mám vložit peníze. Do banky na termínovaný vklad nebo do nemoovitosti?“

„Počkej, počkej, jaké peníze?“

„No vidíš, další problém.“

ZASMĚJME SE S PANEM URBANEM

„NEBAVTE SE S NÍ, JE ÚPLNĚ VYMAŠTĚNÁ... STAVTE SE NAVEČER, TO UŽ JI TO BUDE PÁLIT!“

„ŠÉFE, TAK FAKT NEVYPAD Z VLAKU... NAŠEL JSEM KOLO, TEN VYKOLEJIL!“

Zpracoval: ing. Jindřich Buchal, ČSA 821, Nové Město nad Metují, 54901.

www.novomestskykuryr.info

Zveřejněno v „Novoměstském kurýru“ vždy poslední den v příslušném měsíci.

Není určeno pro tisk. © PC Print.

Přehradní nádrž „Rozkoš“ je nedaleko Náměru a poskytuje rekreační vyžití v plném rozsahu. Foto: J.B.